

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: „(Ne)rovné odměňování žen a mužů v střední firmě: případová studie“

Autorka práce: Martina Ninitzová

Autorka posudku: Jana Dvořáčková

Předložená práce se zaměřuje na téma genderových nerovností na trhu práce, primárně na problematiku gender pay gap, nástroj Logib určený k jeho měření¹ a praktickou zkušenost s ním v prostředí středně velké firmy. Gender pay gap je bezesporu důležitým problémem, není třeba připomínat, že se Česká republika se dlouhodobě ocitá na posledních místech evropského žebříčku. Autorka se v práci snaží kombinovat teoretičtější perspektivy s praktičtějšími orientovanými poznatky, které jako personalistka v konfrontaci s nástrojem Logib načerpala. Na jejich základě promýšlí přínosy a limity širšího využití tohoto nástroje coby instrumentu odstraňování genderových nerovností (o které se v současné době usiluje například ve Švýcarsku).

Samotné vymezení tématu práce a výzkumného problému je bohužel jednou z výrazněji slabších stránek práce. Téma je na různých místech práce definováno trochu odlišně, vždy však poměrně nezacíleně. Po přečtení práce mám dojem, že se jedná spíše o mozaiku více různých témat a cílů, které spolu sice úzce souvisejí, autorkou však nejsou uspořádány do koherentního celku. Dle abstraktu je cílem práce „identifikovat faktory působící na vznik platových nerovností mezi ženami a muži“, přičemž záměrem praktické části je představit „empirické zkoumání nástroje Logib ve vybrané firmě“ a současně analyzovat na základě rozhovorů s managementem „nastavení odměňování ve zkoumané firmě“ (s. 4). V práci je naznačeno, že se téma v průběhu psaní měnilo z důvodu požadavků na vstupní data, které využití Logibu předpokládá. To samozřejmě může být jednou z příčin, ve výsledném textu by však nedostatky tohoto typu měly být eliminovány. Co je míněno „empirickým zkoumáním nástroje Logib“ mi bylo při čtení poměrně dlouho nejasné, vzhledem k tomu, že se jedná o nástroj pro analýzu statistických dat.

Identifikaci faktorů působících na vznik platových nerovností mezi ženami a muži se autorka věnuje primárně v teoretické části práce. Pakliže bylo záměrem vlastního výzkumu soustředit se na úroveň organizace, posouzení vhodnosti Logibu coby nástroje organizační změny a nastavení odměňování v dané firmě, zda se, že teoretická a výzkumná část nejsou dostatečně provázány. Teoretická část organizační úroveň a relevantní faktory působící v této úrovni nijak podrobněji netematizuje. Představuje různé aspekty postavení žen na trhu práce a koncepty, prostřednictvím nichž je obvykle uchopováno (historická perspektiva, horizontální a vertikální segregace, skleněný strop, skleněný výtah, tokenismus, atd.). Vedle toho se zabývá faktory zapříčiňujícími gender pay gap, popisem situace v ČR, důsledky gender pay gap a následně též legislativou, politikami a aktivitami na straně firem zaměřenými na eliminaci tohoto problému. Tato část (čerpající primárně z poznatků českých autorek a autorů) je poměrně extenzivní (cca 46 stran) a v relativním detailu se věnuje tématům, která nejsou z hlediska analytické části klíčová (historie související legislativy, podrobné popisy politik a strategií, obecné vymezení diversity managementu, souvislost gender pay gap s genderově podmíněným násilím apod.). Prostředí firem a faktorům a mechanismům ovlivňujícím výše mezd se v podrobnějším hledisku věnuje jen omezeně. Přes uvedené výhrady však tato teoretická část prokazuje poměrně komplexní obeznamenost autorky s tematickým polem, do něhož je práce zasazena.

Dílní poznámkou k této části je z mého pohledu občasná nejasnost ohledně toho, zda se prezentovaná data vztahují specificky ke mzdám nebo k rozdílům v odměňování obecněji (na s. 28 je jasně

---

¹ Logib je nástroj vyvinutý pro měření genderových rozdílů v odměňování v organizaci. Byl vyvinut ve Švýcarsku, do prostředí ČR je zaváděn Ministerstvem práce a sociálních věcí v rámci projektu 22 % k rovnosti.

rozlišováno mezi platem a mzdou, v následujících kapitolách, které mají často slovo mzda v názvu, se mi však některá data jeví odkazovat ne pouze k podnikatelskému sektoru).

V empirické části jsou znovu představeny cíle práce (s. 59), ale opět bohužel ne zcela jasným způsobem. Váhala jsem nad tím, zda se autorka v analýze aplikace Logibu (první cíl) hodlá věnovat diskuzi konstrukce tohoto statistického nástroje a jejích limitů. V případě vymezení druhého cíle, jímž je „analýza výsledků, které Logib přinesl“, mi pak nebylo jasné, jaký je vztah této činnosti k analýze jako službě, kterou jako součást balíčku poskytuje projektový tým MPSV. Poslední (sub)cíl, rozhovory s vedením firmy o stanovování mezd a jejich náhledu na Logib se mi jevil být částečně mimoběžný a také ne zcela jasný. Až později se mi při čtení ozřejmilo, že důležitým záměrem je určitá kritická reflexe nástroje Logib a služeb, které spolu s ním aktuálně poskytuje tým projektu 22 % k rovnosti z praktické uživatelské perspektivy. A tato analýza není nezajímavá. Jakkoli se zdánlivě jedná o poměrně partikulární perspektivu, ambicí tvůrců a tvůrkyň Logibu je, aby se stal maximálně široce využívaným nástrojem. Dle mé zkušenosti jsou sice některé identifikované nedostatky prezentovány veřejně samotným týmem Logib, autorka je však obohatila o další dimenze (oceňuji například reflexi limitů pozice těch, kdo připravují data k analýze, která jsou z hlediska výsledků klíčová). Je možná škoda, že analytická část není delší a neusiluje o uchopení zkušenosti prostřednictvím teoretičtějších konceptů, přesto je v ní několik velmi zajímavých momentů.

Má další poznámka se týká anonymizace. Je zřejmé, že autorka etickou rovinu práce velmi promýšlela, přesto se však domnívám, že název firmy nebo konkrétní data ke mzdám mohly zůstat skryty. Práce je nicméně publikována v utajeném režimu.

Poslední okruh poznámek se už spíše okrajového charakteru: čtení někdy komplikují ne zcela přesné a srozumitelné formulace (viz i trošku zarážející název kapitoly 2.3.6. „Silné a slabé stránky mzdového rodového rozdílu“), občas jsou prezentovány informace, jejichž význam není plně vysvětlen (např. písmenné označení sekcí Statistické klasifikace ekonomických činností – s. 29, 30), a v textu jsou místy formální nedostatky (např. několikrát odkazovaný text Havelková 2004 není v seznamu literatury).

Přes veškeré kritické poznámky se nicméně domnívám, že práce prokazuje autorčino osvojení komplexních poznatků, dobrou schopnost jejich reflexe a množství vykonaného úsilí. Domnívám se, že naplňuje nároky na diplomové práce kladené. **Doporučuji** ji tedy k obhajobě, avšak **navrhuji ji hodnotit známkou 3.**

Otázka k diskuzi:

Bezesporu zajímavou částí práce jsou poznatky ohledně toho, co využití nástroje Logib v organizaci „dělá“, a možných pozitiv a negativ využití tohoto nástroje (a souvisejících služeb). Napadají autorku nějaká konkrétní doporučení, která by mohla napomoci tomu, aby se Logib stal efektivnějším nástrojem změny?

10. září 2021, Brno

Mgr. Jana Dvořáčková, Ph.D.

